

הכנה לימים נוראים

Preparing for Tishrei with the Kollel

מבצע הלכה

שלחן ערוך אדה"ז

הלכות ר"ה יוה"כ סוכה ולולב

Halachos of Tishrei – Part 1

Divided into 10-15 minute daily sections

A project of Kollel Menachem

www.kollelmenachem.com.au/tishrei

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav Daily study program

ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה (שו"ע הרב סימן תכ"ט סעיף ג')

In the times of the Beis Hamikdosh, the early sages established that from 30 days before a Yomtov, the Rabbis should lecture about the halachos of that festival.

Even after the destruction of the Beis Hamikdosh, this institution remained and each sage in his place would teach the laws of the Yomtov so that the people would know what to do on the Yomtov itself.

In later generations, when printed works of halacha became readily available, it is a mitzvah for each person to learn the laws of the festival before the festival, until he becomes expert in them and knows that which he has to do.

~ adapted from the Shulchan Oruch HaRav simon 429

There are many halachos to learn for the busy month of Tishrei. With our busy lifestyles, it is not always easy to make the time to go through the halachos as the Shulchan Oruch requires.

This program has been designed to help you be able to learn many of the key halachos of Rosh Hashona, Yom Kippur and Sukkos from the Alter Rebbe's Shulchan Oruch in an easy format that can fit conveniently into your daily schedule.

The halachos have been divided into daily units which can be studied in 10-15 minutes a day each weekday.

You can learn the halachos on your own or with a chavrusa.

May the increased study of הלכה דבר ה' זו הלכה hasten the ultimate Geulah and may we be zoche to celebrate the Yomim Noraim in the Beis Hamikdosh Hashlishi.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Learning Schedule

Unit	Date			Halachos
				<u>הלכות ראש השנה</u>
1	Thursday	30 Av	20/08/2020	תקפ"ב: א - ח
2	Friday	1 Elul	21/08/2020	תקפ"ב: ט - י"ז תקפ"ג: א - ה
3	Monday	4 Elul	24/08/2020	תקפ"ג: ו - ח תקפ"ד: א - ט
4	Tuesday	5 Elul	25/08/2020	תקפ"ה: א - י"א
5	Wednesday	6 Elul	26/08/2020	תק"צ: א - ג, ח
6	Thursday	7 Elul	27/08/2020	תק"צ: ט - י"ב
7	Friday	8 Elul	28/08/2020	תק"צ: י"ג - י"ד כ-כ"א תקצ"א: א-ג
8	Monday	11 Elul	31/08/2020	תקצ"א: ד - ח
9	Tuesday	12 Elul	1/09/2020	תקצ"א: ט - ט"ו
10	Wednesday	13 Elul	2/09/2020	תקצ"ב: א - ו
11	Thursday	14 Elul	3/09/2020	תקצ"ב: ז - י"א
12	Friday	15 Elul	4/09/2020	ת"ר: א - ד
13	Monday	18 Elul	7/09/2020	ת"ר: ד - ז
				<u>הלכות יום הכפורים</u>
14	Tuesday	19 Elul	8/09/2020	ת"ר"ד: א - ז
15	Wednesday	20 Elul	9/09/2020	ת"ר"ה: א - ו תר"ו: א - ב
16	Thursday	21 Elul	10/09/2020	ת"ר"ו: ג - י"ב
17	Friday	22 Elul	11/09/2020	ת"ר"ו: י"ג - י"ד תר"ז: א - ו
18	Monday	25 Elul	14/09/2020	תר"ז: ז - ט"ז תר"ח: א
19	Tuesday	26 Elul	15/09/2020	תר"ז: ב - י
20	Wednesday	27 Elul	16/09/2020	תרי"ט: א - ט
21	Thursday	28 Elul	17/09/2020	תרי"ט: י - ח"ו
				<u>הלכות סוכה וד' מינים</u>
22	Tuesday	4 Tishrei	22/09/2020	תרכ"ה: א - תרל"ט: א - ה
23	Wednesday	5 Tishrei	23/09/2020	תרל"ט: ו - י"ב
24	Thursday	6 Tishrei	24/09/2020	תרל"ט: י"ג - י"ז
25	Friday	7 Tishrei	25/09/2020	תרל"ט: ח"ו - כ"ו
26	Tuesday	11 Tishrei	29/09/2020	תרמ"ג: א - ה
27	Wednesday	12 Tishrei	30/09/2020	תרנ"א: א - ט
28	Thursday	13 Tishrei	1/10/2020	תרנ"א: י - י"ז

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 1

תקפב סדר תפלות עשרת ימי תשובה וראש השנה ובו י"ז סעיפים:

א כל השנה אדם מתפלל האל הקדוש בברכה ג' ומלך אוהב צדקה ומשפט בברכה י"א חוץ מעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים שבהן צריך לומר המלך הקדוש המלך המשפט^א לפי שבימים הללו הקב"ה מראה מלכותו לשפוט את העולם.^ב

ואם טעה^ג ואמר האל הקדוש או שהוא מסופק^ד אם אמר המלך הקדוש אם נזכר לאחר ששהה^ה כדי שאילת שלום תלמיד לרבו^ו אחר גמר הברכה ואין צריך לומר אם נזכר לאחר שהתחיל ברכה רביעית^ז צריך לחזור לראש התפלה מפני ששלש ברכות ראשונות חשובות כאחת^ח:

ב ואם נזכר קודם ששהה כדי שיעור הזה אומר המלך הקדוש ואינו צריך לחזור לראש^ט.

וכן הדין בהמלך המשפט^י ואם נזכר לאחר ששהה כדי שיעור הזה שאמר מלך אוהב צדקה ומשפט אינו צריך לחזור לראש^{יא} כיון שהזכיר לשון מלכות^{יב}.

ויש אומרים^{יג} דאם נזכר קודם שסיים תפלתו חוזר לראש ברכת השיבה ואם נזכר לאחר שסיים תפלתו חוזר לראש התפלה ועל דרך שנתבאר בסי' קי"ז^{יד} משום דיש הפרש בין מלך אוהב צדקה ומשפט להמלך המשפט דבכל השנה הצדקה עיקר ולכך הקדימוה למשפט אבל בימים הללו המשפט עיקר ולכך אין מזכירין צדקה כלל^{טו}.

ולענין הלכה ספק ברכות להקל^{טז} ולפיכך אם נזכר קודם שסיים תפלתו אין צריך לחזור לברכת השיבה כדי שלא יברך ספק ברכה לבטלה^{יז} אבל לאחר שעקר רגליו טוב שיתפלל עוד פעם בתורת נדבה^{יח} ואינו צריך לחדש בה דבר כיון שמתפלל אותה מחמת הספק כמ"ש בסי' קי"ז^{יט}:

ג אם אמר צ' פעמים ברוך אתה ה' המלך הקדוש או ברוך אתה ה' המלך המשפט ואח"כ נסתפק לו בתפלה אם אמר המלך הקדוש אעפ"כ צריך לחזור לראש לדברי הכל ואינו דומה למה שנתבאר בסי' קי"ד^כ דכאן כיון שאינו רשאי לומר השם כקריאתו משום ברכה לבטלה וא"כ בתפלה כשאומר את השם כקריאתו הוא חוזר ללימודו לומר האל הקדוש^{כא}:

ד בשבת תשובה^{כב} וכן אם חל ראש השנה או יום הכיפורים בשבת^{כג} אומר הש"ץ בברכה מעין שבע שבילל שבת המלך הקדוש וחותרם בשל שבת לבד^{כד} ואינו מזכיר לא ראש השנה ולא יום הכיפורים מטעם שנתבאר בסי' רס"ח^{כה}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ה יש נוהגין להתפלל בראש השנה וביום הכיפורים בכריעה^{כו} וצריכין הם לזקוף בתחילת כל ברכה^{כז} ובסוף כל ברכה^{כח} קודם שיאמר ברוך אתה^{כט} כדי שלא יהא נראה כמוסיף על תקנת חכמים^ל שתקנו לשחות בתחלת ברכת אבות ובסופה ובתחלת ברכת הודאה ובסופה עיין בסיי קיי"גלא ובברכת אבות ובברכת הודאה צריך לזקוף כשיגיע לאיזה תיבות קודם החתימה ואח"כ כשיגיע להחתימה ישחה כתקנת חכמים^{לב} מטעם שנתבאר שם^{לג}:

ו הגאונים^{לד} תקנו לומר בעשרת ימי תשובה בברכת אבות זכרנו ובגבורות מי כמוך ובהודאה וכתוב ובשים שלום בספר^{לה} ואם שכח לאומרם ונזכר קודם שסיים הברכה ששכח בה אומרם במקום שנזכר^{לו} ואם נזכר לאחר שהזכיר את השם שבחתימת הברכה^{לי} לא יאמר במקום שנזכר וגם לא יחזור לראש הברכה משום איסור ברכה לבטלה^{לח} כיון דאינן אלא תיקון הגאונים^{לט}:

ז לחיים^מ יאמר בשב"א תחת הלמ"ד^{מא} ולא יאמר בפת"ח דלא לשתמע לאחיים כלומר לא לחיים^{מב} ובימים האלו שהן ימי דין צריך לדקדק ולפרט היטב תפלתו^{מג} אבל בשאר ימות השנה אנו אומרים והעמידנו מלכנו לחיים בפת"ח^{מד} ואין אנו חוששין לפי שאחר כוונת הלב הן הן הדברים^{מה}:

ח ולא יאמר לחיים טובים רק לחיים עד שיגיע לוכתוב לחיים כו' אז יאמר לחיים טובים כי המבקש צריך לבקש תחלה דבר מועט ואח"כ מוסיף והולך^{מו}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 2

ט בראש השנה^{מז} אומר ותתן לנו את יום הזכרון הזה ואין צריך להזכיר ראש חודש^{מח} ולומר ואת יום ראש חודש הזה^{מט} דכשאומר יום הזכרון גם ראש חודש בכלל שנקרא זכרון^{נא} שנאמר^{נב} וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם וגוי' ונזכרתם^{נב}.

אם חל בחול^{נג} אומרים בתפלה ובקידוש^{נד} יום תרועה מקרא קודש ואם חל בשבת אומרים זכרון תרועה:

י בראש השנה ויום כיפור אין אומרים מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון^{נה} מפני שימים אלו לא ניתנו לשמחה ולששון^{נו} וכן אין אומרים והשיאנו את ברכת מועדיך כו^{נז} לפי שדבר זה לא נאמר אלא בשלש רגלים שנאמר^{נח} שלש פעמים בשנה וגוי' כברכת ה' אלהיך וגוי^{נט} ובמוסף אין אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות לפניך אלא ואין אנו יכולין לעשות חובותינו^{סא} לפי שמצות ראייה אינה אלא בשלש רגלים^{סא}:

יא בחתימת הברכה אומרים ודברך אמת וכו'^{סב} בין בתפלה בין בהפטרה בין בקידוש^{סג} ולא יאמר ודברך מלכנו אלא ודברך אמת^{סד}:

יב שהשלטן^{סה} בקמ"ץ תחת השי"ן שניה^{סו} שפירושו הממשלה ולא יאמר בחירי"ק שפירושו אדם השליט^{סז}:

יג והרשעה^{סח} בחירי"ק תחת (השי"ן) [הרי"ש]^{סט}:

יד אין אומרים ואז צדיקים אלא ובכן צדיקים^ע:

טו אין אומרים באהבה מקרא קודש^{עא} אלא יום תרועה מקרא קודש ובשבת זכרון תרועה^{עב} מקרא קודש^{עג}:

טז בכל הקדישים מראש השנה עד יום הכיפורים אומרים לעילא [ו]לעילא מכל ברכתא^{עד}:

יז ונוהגין שכל אחד ואחד אומר לחבירו לשנה טובה תכתב^{עה} ואין לומר דבר זה ביום שני של ראש השנה^{עו} אחר חצות היום^{עז} לפי שכבר נגמרה הכתיבה של ראש השנה:

תקפג דברים שנוהגים לאכול בראש השנה ובו [ח] סעיפים:

א יהא אדם רגיל לאכול בראש השנה כרתי סילקא^א דהיינו תרדין^ב תמרי קרא רוביא דהיינו תלתן^ג והוא הדין מה שנקרא בלשונות אחרים לשון רבוי יאכלו כל אנשי מדינה ומדינה כלשונם^ד וכשאוכל רוביא וכיוצא בו יאמר^ה יהי רצון^ז מלפניך^ז שירבו זכיותינו וכשיאכל כרתי יאמר יהי רצון מלפניך שיכרתו שונאינו וכשיאכל סילקא יאמר יהי רצון מלפניך

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

שיסתלקו אויבינו וכשיאכל תמרי יאמר יהי רצון מלפניך שיתמו^ח
שונאינו^ט וכשיאכל קרא יאמר יהי רצון מלפניך שיקרע גזר דיננו^י ויקראו
לפניך זכיותינו^{יא}.

ויש נוהגים^{יב} לאכול תפוח מתוק מטובל בדבש ואומרים תתחדש עלינו
שנה מתוקה ויברך על התפוח ולא על הדבש לפי שהדבש הוא טפל
לתפוח^{יג}:

ב ויש אוכלים דגים לפרות ולרבות כדגים ואין מבשלים בחומץ^{יד}:

ג כל המינים שצריך לברך כשאוכלם בתוך הסעודה כגון תפוחים ותמרים
יאמר הבקשה אחר התחלת האכילה מפני שאסור להפסיק בין הברכה
לאכילה^{טו}:

ד ויש נוהגים לטבל פרוסת המוציא בדבש^{טז} ויש אוכלין רמונים ואומרים
נרבה זכיות כרמון^{יז} ונוהגין לאכול בשר שמן ולשתות דבש וכל מיני
מתיקה כדי שתהא השנה הזאת מתוקה ושמינה וכן כתוב בעזרא אכלו
משמנים ושתו ממתקים^{יח}:

ה יש לאכול ראש איל זכר לאילו של יצחק^{יט} ואם אין ראש איל יאכל ראש
כבש^כ ואם אין ראש כבש יאכל ראש אחר^{כא} לומר נהיה לראש ולא לזנב^{כב}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 3

ו יש מדקדקים שלא לאכול אגוזים ולוזים (פירוש אגוזים קטנים^{כג}) מפני שהם מרבים כיחה וניעה^{כד} ומבטלים התפלה^{כה} :

ז ונוהגים לילך אל הנהר^{כו} שיש בו דגים חיים^{כז} לסימן שלא תשלוט בנו עין הרע ונפרה ונרבה כדגים^{כח} ואומרים שם פסוק ישוב ירחמנו וגוי ותשליך וגוי^{כט} וטוב שיהיה מחוץ לעיר ויש לילך ביום ראשון של ראש השנה^ל אחר מנחה קודם שקיעת החמה ולומר פסוק מי אל כמוך וגוי^{לא} :

ח ונוהגין שלא לישן ביום ראש השנה כדי שלא יישן מזלו^{לב} והיושב ובטל הרי זה כישן^{לג} ויש נוהגים לישן אחר חצות היום^{לד} :

תקפד סדר קריאת התורה בראש השנה ובו ט' סעיפים :

א אין אומרים הלל בראש השנה ויום הכיפורים^א לפי שהקב"ה יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו ואיך יאמרו שירה^ב ואותם האומרים תהלים בכל יום ואירע להם בראש השנה ויום הכיפורים אמירת הלל מותרים לומר כדרכן כיון שאין אומרים אותן דרך שירה רק דרך תחינה ובקשה^ג :

ב ונוהגים לומר אבינו מלכנו על הסדר^ד ויש שמדלגין בראש השנה אבינו מלכנו חטאנו לפניך לפי שאין אומרים ויודוי בראש השנה^ה שלא ליתן פתחון פה למקטרג^ו אבל לומר פסוקים שיש בהן הזכרת חטא אין קפידא כיון שאינו דרך ויודוי^ז ואפילו ויודוי ממש אין למנוע בשעת התקיעות שהשטן הוא מעורבב ונכון הדבר להתוודות בלחש בין התקיעות^ח בשעה שהציבור אומרים יהי רצון מלפניך וכו'^ט :

ג צריך לומר^י סלח ומחלי^{יא} מחה והעבר חטאתינו ופשעינו^{יב} כי מחילה גדולה מסליחה^{יג} ופשע גדול מחטאת^{יד} וצריך לבקש תחלה על המועט ואח"כ מוסיף והולך^{טו} :

ד צריך לומר רוע גזר בנשימה אחת דהיינו שיקרע הוא יתברך הרוע שבגזרה ומה שנשאר בגזירה יהיה לרחמים^{טז} :

ה אין אומרים אבינו מלכנו בשבת^{יז} מפני שאסור לתבוע צרכיו בשבת^{יח} ואפילו בערב שבת במנחה אין אומרים אותיו^ט :

ו בראש השנה מאריכין בפיוטים ובתפלות עד חצות היום^כ לכל הפחות^{כא} ואם חל בשבת אין להאריך יותר מחצות אבל בחול יכול להאריך יותר^{כב} במה דברים אמורים בפיוטים ובתפלות אבל בניגונים אין להאריך יותר מחצות^{כג} כיון שהוא יו"ט^{כד} :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ז מוציאין שני ספרי תורה^{כח} בראשון קורין חמשה^{כו} מן וה' פקד את שרה^{כז}
עד פרשת העקידה^{כח} לפי שבראש השנה נפקדה שרה^{כט} ואם הוא שבת
קורין בו שבעה^ל ומפטיר קורא בספר תורה שני בפרשת פנחס ובחודש
השביעי^{לא} ומפטיר בתחלת ספר שמואל^{לב} עד וירם קרן משיחו^{לג} לפי שגם
חנה נפקדה בראש השנה^{לד} :

ח ויש מקומות שנוהגים לקרות התוקע ממנין חמשה העולים לספר
תורה^{לה} ויש מקומות נוהגים לקרות גם המתפלל מוסף וכן ביום
הכיפורים^{לו} :

ט אם יש תינוק למול בראש השנה אין ממתנינים למולו עד אחר גמר
התפלה^{לז} משום דזריזין מקדימין למצוה^{לח} אלא מלין אותו אחר קריאת
התורה קודם תקיעת שופר^{לט} לפי שעל ידי תקיעת שופר הקב"ה זוכר
עקידת יצחק^מ טוב לסמוך המילה ברית אברהם ועקדת יצחק^{מא} במה
דברים אמורים במקום שמלין בבית הכנסת אבל במקום שנוהגים למול
כל אחד בביתו מלין אותו אחר יציאה מבית הכנסת^{מב} :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 4

תקפה סדר התקיעות מיושב ובו י"א סעיפים:

א צריך לתקוע מעומד^א שנאמר^ב יום תרועה יהיה לכם ולהלן הוא אומר^ג וספרתם לכם מה לכם האמור שם מעומד כמו שנתבאר בסי' תפ"ט^ד אף כאן מעומד^ה ולפיכך לא יסמוך על שום דבר בענין שאם ינטל אותו דבר שסמך עליו היה נופל^ו שאין זו עמידה אלא סמיכה^ז ומכל מקום אם עבר ותקע אפילו מיושב יצא^ח ואין צריך לחזור ולתקוע מעומד לפי שעמידה זו אינה אלא מדברי סופרים כמו שנתבאר בסי' ח"ט^ט ובסי' תפ"ט^י ע"ש:

ב השומעין התקיעות אף על פי שעדיין לא יצאו ידי חובתן^{יא} אף על פי כן אינן צריכים לעמוד^{יב}:

ג נוהגים לתקוע על הבימה^{יג} במקום שקורין^{יד} וראוי ליתן לתקוע לצדיק והגון ובלבד שלא יהא מחלוקת בדבר^{טו}:

ד קודם שיתקע יברך^{טז} מעומד^{יז} אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר ולא יאמר בקול שופר דמשמע לציית לקול השופר^{יח} ולמה אין מברכין לתקוע בשופר לפי שהתקיעה אינה עיקר המצוה אלא שמיעת קול שופר הוא עיקר המצוה^{יט} שהרי התוקע ולא שמע קול שופר לא יצא^כ כמו ש[נתבאר בסי' תקפ"ז^{כא} ע"ש ומכל מקום אם עבר או טעה ובירך לתקוע בשופר^{כב} או על תקיעת שופר^{כג} יצא:

ה ואחר ברכה זו יברך שהחיינו^{כד} לפי שהיא מצוה הבא[ה] מזמן לזמן^{כה} ואחד התוקע לעצמו ואחד מי שיצא ידי חובתו ותוקע להוציא אחרים ידי חובתן מברך שתי ברכות אלו^{כו} במה דברים אמורים כשאין השומע יודע לברך אבל אם הוא יודע לברך יברך בעצמו^{כז} ולא ישמע ממי שכבר יצא ידי חובתו כמו שנתבאר בסי' רע"ג^{כח} ע"ש:

ו ואחר שבירך שתי ברכות אלו יתקע תשר"ת ג' פעמים ותש"ת ג' פעמים ותרי"ת ג' פעמים^{כט} כמו שיתבאר בסי' תק"צ^ל ע"ש.

מי שנסתפק לו אם שמע קול שופר ביום ראשון של ראש השנה שהוא מן התורה צריך לתקוע אבל לא יברך שספק ברכות להקל ואם הוא ביום שני שאינו אלא מדברי סופרים אין צריך לתקוע^{לא} דספק דברי סופרים להקל.

טוב^{לב} לתקוע בצד ימין^{לג} של פיולד^{לד} אם אפשר לו בכך^{לה} משום שנאמר^{לו} והשטן עומד על ימינו והתקיעה מערבבת השטן^{לז}:

ז וטוב שיעמיד פה השופר למעלה^{לח} ולא יטנו לצדדים^{לט} שנאמר^מ עלה אלהים בתרועה וגו':

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ח אם התחיל לתקוע ולא יכול להשלים כל השלשים תקיעות יתקע אחר תחתיו ואם גם השני אינו יכול להשלים ישלים אחר תחתיו וכן לעולם וכולם אינם צריכים לברך לפי שכבר נפטרו כולם בברכת הראשון^{מא} ואפילו אם הראשון לא היה יכול לתקוע אפילו תקיעה אחת^{מב} אעפ"כ לא היתה ברכתו לבטלה^{מג} כיון שכוונתו היתה בברכתו להוציא כל השומעין וא"כ התוקעין אחרונים וכל הקהל ששמעו ברכתו אינם צריכים עוד לברך^{מד}.

אבל אם בא לתקוע תחתיו מי שלא שמע ברכתו צריך לברך קודם שיתקע^{מה} שהרי הוא לא יצא בברכת הראשון:

ט במה דברים אמורים כשתוקע זה לא יצא עדיין ידי חובתו שלא שמע עדיין כל התקיעות אבל אם כבר יצא ידי חובתו ששמע כבר כל התקיעות בבית הכנסת אחרת אינו צריך לברך קודם שיתקע שהרי הצבור שמעו כבר הברכה מן התוקע הראשון^{מו}:

י נוהגין שהמתפלל שחרית מקרא סדר התקיעות לפני התוקע מלה במלה כדי שלא יטעה בתקיעותיו ומנהג יפה הוא^{מי} ועיין בסי' תק"צ^{מח}:

יא (אסור ליטול שכר לתקוע שופר בראש השנה אפילו שכרוהו מערב יו"ט לפי שהוא נוטל שכר יו"ט^{מט} ואסור מטעם שנתבאר בסי' ש"ו ע"ש ואם נטל אינו רואה סימן ברכה^{נא} מאותו שכר^{נב} לעולם):

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 5

תקצ סדר הראוי לתקיעת שופר ובו כ"א סעיפים:

א כמה תקיעות חייב אדם לשמוע בראש השנה^א תשע תר"ת תר"ת תר"ת לפי ששלש פעמים תרועה נאמר בתורה^ב שנים בראש השנה ואחד ביום הכיפורים של יובל^ג ומפי השמועה למדו שהן למידין זה מזה^ד ולכך הרי הוא כאלו כל השלש פעמים תרועה נאמרים בכל אחת מהן^ה וכל תרועה צריכה להיות פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והן הנקראים תקיעות סתם שנאמר^ו והעברת שופר תרועה משמע שצריך להעביר קול פשוט ואח"כ תהיה התרועה^ז דלשון והעברת משמע העברת קול פשוט^ח ואחר התרועה נאמר^ט תעבירו שופר וגו' משמע שאחר התרועה צריך ג"כ להעביר קול פשוט^י וכן בכל תרועה ותרועה בין של יובל בין של ראש השנה שהן למדין זה מזה^{יא}:

ב תרועה זו האמורה בתורה^ב מתרגמין יבבא וכתיב^ג בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא משמע שהיבבא היא כקול שאדם משמיע כשהוא בוכה ומיילל^ד ויש להסתפק^{טו} אם יבבא זו היא כמו שדרך החולים שמאריכים בגניחותם^{טז} ומשמיעים קול אחר קול ומאריכים בהם קצת וזה נקרא גנח^{יז} או שהיא כמו אדם המיילל ומקונן משמיע קולות קצרים מאד תכופים זה לזה^{יח} וזה נקרא ילילי^{יט} או שהיא כמו שניהם ביחד זה אחר זה היללה אחר הגניחה שכן דרך הבוכה מגנח ואח"כ מיילל^כ.

ותיקנו חכמים^{כא} כדי לצאת ידי כל הספיקות לתקוע תשר"ת ג' פעמים שמא התרועה היא גניחה ויללה ביחד ואח"כ תש"ת ג' פעמים שמא התרועה היא גניחה לבד והיו היללות הפסק בין התרועה להתקיעה שלאחריה^{כב} והתורה אמרה פשוטה לאחריה בלא הפסק קול שופר שאינו פשוט בינתיים^{כג} ואח"כ תר"ת ג' פעמים שמא התרועה היא היללה לבד והיו הגניחה שבסדר תשר"ת הפסק בין התרועה לתקיעה שלפניה^{כד}:

ג אם התנה בתקיעה אחרונה של ג' סדרי תשר"ת שאם סדר תשר"ת הן עיקר המצוה תעלה לו תקיעה זו לתקיעה אחרונה של תשר"ת ואם סדרי תש"ת הן עיקר המצוה ובהן הוא יוצא ידי חובה תעלה לו תקיעה זו לתקיעה ראשונה של תש"ת אינו צריך לתקוע שנית לפני תש"ת הראשון שהרי ממה נפשך הוא יוצא בתקיעה זו וכן הדין אם התנה בתקיעה אחרונה של תש"ת שתעלה לו לתקיעה ראשונה של תר"ת^{כה}.

אבל אם לא התנה כן אין תקיעה אחת עולה לשני סדרים תשר"ת ותש"ת ולא לתש"ת ותר"ת לפי שמצות צריכות כוונה^{כו} ואם נתכוין בתקיעה זו להשלמת סדר תשר"ת אינה עולה להתחלת תש"ת^{כז} שאם תש"ת עיקר

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

המצוה אי"כ כשנתכוין בתקיעה זו להשלמת תשרי"ת לא תקע לשם מצוה כלל^כ וכן בתקיעה שבין תשי"ת לתרי"ת :

ח היבבות של תרועות וכן הגי' שברים שהם במקום תרועה צריך לעשותן בנשימה אחת^א ואם לא עשאו בנשימה אחת לא יצא^ב שתרועה אחת אמרה תורה ולא מופסקת לשתי תרועות^ג.

אבל השלשה שברים ותרועה דתשרי"ת אע"פ ששתיהן ביחד הן במקום תרועה אחת האמורה בתורה דשמא היא הגניחה והיללה ביחד זו אחר זו^ד אעפ"כ אין צריך לעשותן בנשימה אחת לפי שאין דרך האדם לגנוח וליילל בנשימה אחת^ה אלא מפסיק ביניהם כדי נשימה דהיינו שעושה נשימה בינתיים ולפיכך גם התוקע צריך לעשות נשימה בינתיים ומכל מקום לא יפסיק יותר מכדי לעשות נשימה אחת בינתיים^ו ולא ימתין מלהריע עד שיקרא המקרא לפניו מלת תרועה אלא יריע מעצמו אחר השברים תיכף ומיד לאחר שעשה נשימה אחת^ז :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 6

ט ויש אומרים^{סח} דאע"פ שאין דרך האדם לגנוח וליילל בנשימה אחת מכל מקום כיון דמה שאנו תוקעין שברים ותרועה הוא מחמת ספק דשמא זהו תרועה האמורה בתורה^{סט} א"כ אין לנו להפסיק שהרי תרועה אחת אמרה תורה ולא מופסקת לשתי תרועות^ע לפיכך אם עשאן בשתי נשימות לא יצא^{עא} אלא יעשה אותן בנשימה אחת^{עב} ומכל מקום יפסיק מעט ביניהם^{עג} בענין שיהיו נחלקין לשתי קולות.

והמנהג במדינות אלו כסברא הראשונה^{עד} ואין לשנות^{עה} המנהג מפני המחלוקת אבל במקום שאין מנהג קבוע יש להנהיג לעשות בתקיעות מיושב בנשימה אחת^{עי} כדי שתהיה הברכה שמברכין עליהם כהלכה לדברי הכל שאף לסברא הראשונה יש אומרים^{עז} שאם עשאן בנשימה אחת יצא כמו התוקע תר"ת או תש"ת בנשימה אחת דיצא כמו שיתבאר אבל בתקיעות מעומד שאין מברכין עליהם יעשה בשתי נשימות^{עח} כדי לחוש לסברת מי שאומר^{עט} דלסברא הראשונה אם עשאן בנשימה אחת לא יצא.

התוקע תר"ת או תש"ת בנשימה אחת^פ אם הפסיק מעט ביניהם בענין שיהיו נחלקין לג' קולות^{פא} יצא ויש אומרים^{פב} שלא יצא וצריך לחזור ולתקוע כל הג' קולות שהתקיעה הראשונה לא היה לה הפסק וסוף והתקיעה האחרונה לא היה לה ראש והתחלה^{פג} שעשה הכל בנשימה אחת ואף על פי שהעיקר כסברא הראשונה^{פד} מכל מקום יש לחוש לסברא האחרונה ויחזור ויתקע כל הג' קולות^{פה} :

י ואם משך והאריך בתקיעה האחרונה^{פו} של בבא אחת^{פז} (פירוש סדר תשר"ת אחת או תש"ת אחת או תר"ת אחת נקראת בבא אחת) מבבות תשר"ת או תש"ת או תר"ת כדי שיעור שתי תקיעות כדי שתעלה לו תקיעה זו לשתי תקיעות דהיינו לשם תקיעה אחרונה של בבא זו ולשם תקיעה ראשונה של בבא שלאחריה לא עלתה לו אלא בשביל תקיעה אחת^{פח} דהיינו תקיעה אחרונה של בבא זו^{פט} לפי שכל תקיעה צריך להיות בו ראש וסוף ואם נחלק תקיעה זו לשתי תקיעות כמו שחשב התוקע אין כאן ראש לתקיעה האחרונה ולא סוף לתקיעה ראשונה^צ ולפיכך אין אנו הולכין אחר מחשבתו בזה אלא אנו חושבין תקיעה זו לתקיעה אחת ארוכה ועולה לו בשביל תקיעה אחרונה של בבא זו :

יא ויש חולקין^{צא} ואומרים שהכל הולך אחר מחשבתו וכיון שהוא חשב שתעלה לו לשתי תקיעות^{צב} אנו חושבין אותה כשתי תקיעות ושתייהן פסולות מטעם שנתבאר^{צג} ולכך אינה עולה לו אפילו בשביל תקיעה אחת וצריך לחזור ולתקוע תקיעה ראשונה של בבא זו^{צד} ויגמור משם ואילך על הסדר כדין מי שטעה באמצע בבא שחוזר לראש כמו שיתבאר^{צה}.

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

והלכה כסברא הראשונה^{צו} ומכל מקום טוב לחוש לסברא האחרונה^{צו} :

יב אע"פ שלכתחלה אסור להשיח מתחילת תקיעות מיושב עד סוף התקיעות מעומד כמו שיתבאר בסי' תקצ"ב^{צח} מכל מקום אם עבר התוקע ושח אפילו הפסיק כמה שעות בשיחה^{צט} אפילו בין תקיעה לתרועה ובין תרועה לתקיעה ובין בבא לבבא ובין סדר לסדר^ק אין צריך לחזור ולתקוע.

אפילו הפסיק בין הקולות שבבבא אחת בקולות אחרים כגון שלאחר שתקע או לאחר שהריע נתעסק בתקיעות או בתרועות אחרות והפסיק בהם בין התרועה של אותה הבבא להתקיעות שלפניה ולאחריה אין בכך כלום דכיון שלא נתכוין בקולות האלו שנתעסק בהם באמצע הבבא לשם מצוה אלא כמתעסק בעלמא לפיכך אינן חשובין הפסק בין התרועה לפשוטה שלפניה ושלאחריה לפי שלא הקפידה תורה אלא שלא יפסיק ביניהם בקול שופר שאינו פשוט שנתכוין בו התוקע לשם מצוה^{קא} דאז אין כאן פשוטה לפניה או לאחריה אלא קול שופר שאינו פשוט לפניה או לאחריה אבל אם לא נתכוין בו התוקע לשם מצוה אין כאן קול שופר שאינו פשוט לפניה או לאחריה לפי שאין קולו נחשב לכלום ודומה לקול בהמה וחיה כיון שלא נתכוין בו לשם מצוה^{קב} :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 7

יג וכן השומע אם שמע התקיעות בסירוגין^{קי} דהיינו שהפסיק בינתיים הרבה בשיחה יצא והוא שבאמצע הבבא לא שמע קול שופר שאינו ראוי באותו מקום דהיינו שבין התרועה של הבבא להפשוטה שלפניה ושל אחריה לא שמע קול שופר שאינו פשוט לשם מצוה^{קד} ועל דרך שנתבאר בתוקע:

יד וכן אין צריך שישמע כל התקיעות מאדם אחד אלא אפילו אם שמע אותן מכמה בני אדם תקיעה מזה ותרועה מזה ותקיעה מזה^{קה} וכן עד סוף כל הקולות יצא אבל אם שמע תקיעה תרועה תקיעה משלשה בני אדם שתקעו כולם כאחד^{קי} זה תקיעה וזה תרועה וזה תקיעה לא יצא לפי שאין כאן פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה כיון שכולם תקעו בבת אחת^{קי} ואם כל אחד ואחד משלשתן תקעו תקיעה תרועה תקיעה^{קח} אע"פ שכל הקולות יוצאין בבת אחת ובי קולות היוצאין בבת אחת אין שומעין אפילו אחת מהן כמ"ש בסימן קמ"א^{קט} מכל מקום בשופר כיון דחביב הוא על השומע^{קי} לפי שאינו אלא פעם בשנה^{קיא} הוא נותן דעתו ושומע אפילו כמה קולות^{קיב}.

ולפיכך אפילו מקצתם תקעו בחוצרות ומקצתן תקעו בשופר יצאו^{קיג} דמחמת חביבתו נתן דעתו על השופר לשמוע קולו^{קיד}:

כ אם תקע בצד הרחב של שופר לא יצא^{קמג} ורמז לדבר^{קמד} מן המצר קראתי וגו'^{קמה}:

כא ואחר שתקע יתחיל הש"ץ^{קמו} אשרי העם יודעי תרועה וגו'^{קמז} ויש נוהגין לומר עד תרום קרננו^{קמח} ואח"כ יתחיל אשרי יושבי וכו'^{קמט} ואח"כ מחזירין הספר תורה למקומו^{קי}:

תקצא סדר תפלת מוסף ביחיד ובו ט"ו סעיפים:

א אע"פ שבשבתות וימים טובים אדם מתפלל שבע ברכות דהיינו שלש ראשונות ושלש אחרונות וקדושת היום באמצע^א אבל בראש השנה תיקנו חכמים^ב להתפלל במוסף של שני הימים תשע ברכות^ג דהיינו שבברכת קדושת היום כולל פסוקי מלכות^ד כדי לקבל עלינו עול מלכות שמים^ה ואח"כ אומרים ברכת זכרונות ואומר בה פסוקי זכרונות כדי שיעלה זכרונינו לפניו לטובה וע"י מה ע"י שופר^ו לפיכך אומר אחר כך ברכת שופרות ואומר פסוקי שופרות:

ב אע"פ שבשאר ימות השנה אין הש"ץ מוציא בתפלתו אלא את מי שאינו בקי אבל הבקי אינו יוצא בתפלת הש"ץ כמ"ש בסי' קכ"ד^ז אבל במוסף של ראש השנה אף הבקי יוצא בתפלת הש"ץ^ח לפי שהן ברכות ארוכות^ט והוא שיהיה בבית הכנסת עם הש"ץ^י וישמע ממנו התפלה מראש ועד סוף^{יא}

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ומי שהוא אנוס ואינו יכול לבא לבית הכנסת כגון עם שבשדות^{יב} וזקן וחולה^{יג} פוטר הש"ץ אע"פ שלא שמע ממנו התפלה^{יד}:

ג ועכשיו שהש"ץ מפסיק בפיוטים באמצע התפילה אין אדם יוצא בתפילת הש"ץ^{טו} אפילו אם הוא לא שמע הפיוטים מכל מקום הוא שוהה כדי לגמור את כל התפילה וצריך לחזור לראש כמ"ש בסי' ס"ה^{טז} ואפילו אם אינו שוהה כל כך מכל מקום לכתחילה אסור לפסוק אפילו מעט בתפילה:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 8

ד ואפילו במקום שאין אומרים פיוטים באמצע התפלה אעפ"כ מוטב שיתפלל כל אחד ואחד בעצמו כי מי שירצה לצאת בתפלת הש"ץ צריך שיכוין לכל מה שאומר ש"ץ^{יז} ואם חיסר אפילו תיבה אחת שלא שמע אותה מהש"ץ לא יצא ואין כל אדם יכול לעמוד בזה^{יח} לפיכך נהגו כל ישראל להתפלל תפלת מוסף תשע ברכות בלחש תחלה^{יט} וגם הש"ץ יתפלל עמהם כדי להסדיר תפלתו^כ כמ"ש בסימן קכ"ד^{כא}:

ה צריך להזכיר פסוקי קרבנות המוספים בכל תפלות של מוסף בין של שבת בין של ראש חודש בין של יו"ט בין של ראש השנה ויום הכיפורים כדי שתעלה לנו הזכרתן במקום הקרבתם^{כב} ואם אמר נעשה ונקריב לפניך כמו שכתבת עלינו בתורתך יצא ושוב אין צריך לומר מקראות המוספין^{כג}.

לפיכך נוהגין בספרד שאין אומרים פסוקי המוספין אלא בשבת וראש חודש שרגילין בהם ולא יבאו לטעות אבל בשאר המועדים אין אומרים פסוקי המוספין שמא יבואו לטעות על ידי כך^{כד} ותתבלבל תפלתם.

אבל במדינות אלו אין חוששין לכך ונוהגין לומר פסוקי המוספין אפילו ביו"ט^{כה} אלא שאין אומרים פסוקי מוסף ראש חודש בראש השנה לפי שדי במה שאומרים מלבד עולת החודש וגוי' שבזה נכללו כל העולות של מוסף ראש חודש וכדי להזכיר גם השעיר שהוא חטאת אומרים ושני שעירים לכפר^{כו} וכן אומרים את מוספי יום הזכרון לשון רבים כדי לכלול גם מוסף של ראש חודש^{כז} שנקרא זכרון כמ"ש בסי' תקפ"ב^{כח}.

ואף ביום שני שאינו ראש חודש אעפ"כ אומרים את מוספי וכו'^{כט} ושני שעירים לכפר^ל כדי שלא יזלזלו ביום שני^{לא} מאחר שידעו שיום שני הוא שני בחודש ואינו ראש השנה:

ו ולמה אין נוהגין להזכיר ראש חודש בפירוש בראש השנה כדי שלא יאמרו יום שני של ראש חדש עיקר כמו בשאר ראש חודש וימנו ממנו המועדות^{לב} דכיון שיזכירו ראש חודש גם ביום שני^{לג} מטעם שנתבאר^{לד} יאמרו שראש חודש שני ימים ועוד לערבב השטן שלא ידע שהיום הוא ראש חודש תשרי^{לה} (ולא יבא לקטרג) לפיכך אין אומרים פרשת ובראשי חדשיכם קודם איזהו^{לו}:

ז אין פוחתין משלשה פסוקי מלכיות ומשלשה פסוקי זכרונות ומשלשה פסוקי שופרות^{לי} פסוק אחד של תורה והשני של כתובים והשלישי של נביאים^{לח} ואם פיחת לא יצא אבל לכתחלה צריך שיאמר עשרה פסוקים של מלכיות ועשרה של זכרונות ועשרה של שופרות^{לט} כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם^מ שלשה פסוקים הראשונים של תורה ושלשה פסוקים

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

של כתובים ושלשה האחרונים של נביאים^{מא} ומסיים בפסוק אחד של תורה^{מב} ואם סיים בנביא שאמר ארבעה פסוקים של נביאים יצא^{מג} :

ח במה דברים אמורים כשכבר התחיל לומר פסוק אחד של מלכות או של זכרונות או של שופרות אז צריך להזכיר כל העשרה פסוקים אבל אם לא התחיל עדיין בשום פסוק אם הוא רוצה אינו צריך להזכיר כלל הפסוקים אלא אומר ולעולמי עד תמלוך בכבוד ככתוב בתורתך^{מד} וכן כתוב בדברי קדשך וכן נאמר על ידי עבדיך הנביאים^{מה} אלקינו ואלקי אבותינו מלוך על כל העולם כולו^{מו} וכו' וכן בזכרונות וכן בשופרות^{מז}.

במה דברים אמורים בימים הראשונים אבל בזמן הזה אסור לעשות כן לכתחלה לפי שכבר קבלו כל ישראל עליהם חובה לומר כל העשרה פסוקים ואין לשנות^{מח} :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 9

ט אין אומרים לא במלכיות ולא בזכרונות ולא בשופרות פסוקים שיש בהן פורעניות של ישראל^{מט} אבל אומרים פסוקים שיש בהם פורעניות של נכרים^נ:

י אין אומרים פסוק זכרונות של יחיד^{נא} כגון זכרה^{נב} לי אלהי לטובה זכרני^{נג} ה' ברצון עמך^{נד}:

יא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד^{נה} הוא עולה למנין המלכיות^{נו} דמלת אחד הוא ענין מלכות כלומר שהוא יחיד ומיוחד ואין דומה לו ומלכותו בכל משלה^{ני} ולפיכך אנו משלימין בו המלכיות כדי לסיים בשל תורה^{נח}:

יב תרועה הרי הוא כשופרות כגון יום תרועה יהיה לכם^{נט} עולה למנין השופרות^ס וכן תקיעה הוא כשופרות כגון ותקעתם בחצוצרות וגוי^{סא} ואע"פ שכתוב בו חצוצרות אין בכך כלום כיון שיש בו לשון תקיעה עולה למנין שופרות ולפיכך אנו מסיימין בו השופרות כדי לסיים בשל תורה^{סב}.

יש מדקדקים^{סג} לומר^{סד} ועקידת יצחק לזרעו של יעקב היום תזכור דאם יאמר לזרעו תזכור יהיה גם עשו בכלל^{סה} ויש אומרים^{סו} שאין לשנות הנוסחא הישנה ואע"פ שאומרים לזרעו תזכור אין עשו בכלל זה שהרי נאמר^{סז} לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל ולעשו לא ניתן מכלל שאינו נחשב מזרעו של יצחק כלל^{סח} וסברא הראשונה הוא עיקר^{סט} משום דבתפלת ימים נוראים יש לנו לפרש בענין שלא יהא שום ספק בבקשתינו כמו שנתבאר בסי' תקפ"ב^{ע"ש}:

יג לא יתפלל אדם ביחיד תפלת מוסף בראש השנה^{עא} עד אחר שלש שעות על היום^{עב} הואיל והוא אומר מלכיות זכרונות ושופרות^{עג} יש לו לחוש שמא יעינינו במעשיו ותדחה תפלתו שבשעות הללו אין הקב"ה עושה לפנים משורת הדין לפי שעוסק בתורה שנקרא אמת אבל אחר שלש שעות הוא דן את כל העולם כולו וכיון שרואה שאין העולם יכול לעמוד בדין נכנס עמהם לפנים משורת הדין ולא תדחה תפלתו^{עד}:

יד אבל מוספין של כל השנה^{עה} וכן שחרית אפילו של ראש השנה^{עו} הואיל ואינן אלא שבחו של הקדוש ברוך הוא וסיפורי מעשה הקרבנות אף אם יתפלל ביחיד לא יעינינו במעשיו.

וכן תפלת שחרית של חול אף על פי שמבקש בה צרכיו ויש לחוש שמא יעינינו במעשיו^{עז} מכל מקום הואיל שמן הסתם יש ציבור אחד שמתפללין בשעה שהוא מתפלל^{עח} שהרי זמנה בבוקר תקובל תפלתו עם תפלת הרבים^{עט} שאין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלת הרבים^פ לעולם^{פא} שנאמר^{פב} הן אל כביר לא ימאס^{פג}.

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

אבל בתפלת המוסף הואיל וזמנה כל היום ויש מקדימין להתפלל ויש מאחרין^{פד} יש לו לחוש שמא בשעה שהוא מתפלל אין מתפללין תפלה זו שום צבור בעולם ותדחה תפלתו^{פה}.

ולפיכך יש ליזהר בקיץ שלא להתפלל שחרית של חול בשעה ראשונה דבודאי אין הציבור מתפללין באותה שעה בזמן הזה^{פו} וכן בחורף לא יאחר לאחר שתי שעות על היום דבודאי כבר התפללו כל המקומות^{פז} וצריך היחיד ליזהר שלא להתפלל בשעה השלישית^{פח}.

וכן יזהר היחיד שלא יתקע תקיעת מצוה עד אחר שלש שעות על היום^{פט} מטעם שנתבאר^צ:

טו יש לומר ואין לפרש עילום שמד^{צא} אבל לא יאמר ואין פירוש כו' כי יש פירוש לעילום שמו^{צב}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 10

תקצב תפלת מוסף בקול רם וסדר התקיעות ובו י"א סעיפים:

א כשמתפללין תפלת מוסף בציבור^א תקנו חכמים^ב לתקוע תר"ת למלכות תר"ת לזכרונות ותר"ת לשופרות^ג ולפי שבתפלת מוסף בלחש כל אחד ואחד מתפלל לעצמו ואין אחד מסיים ברכותיו בשעה שחבירו מסיים לפיכך אין תוקעין בתפלה זו כמו שאין תוקעין ביחיד כמו שיתבאר^ד אלא ממתניין מלתקוע עד שיחזור הש"ץ את התפלה^ה ויש מקומות שנוהגין לתקוע ב' פעמים אחת בתפלת לחש ואחת בחזרת הש"ץ^ו אבל במקום שאין מנהג אין לנהוג כן לכתחלה^ז:

ב תקיעות אלו נקראים תקיעות מעומד^ח לפי שאף השומעין צריכין לעמוד בעת שמיעת תקיעות הללו^ט משא"כ בתקיעות מיושב שאין צריך לעמוד אלא התוקע בלבד כמ"ש בסי' תקפ"ה^י:

ג ועכשיו שתקנו לנו חכמים לצאת מידי כל הספיקות שיש להסתפק בתרועה כמ"ש בסי' תקי"צ^{יא} עיין שם היה מהראוי לתקוע תשר"ת תש"ת תר"ת למלכות וכן לזכרונות וכן לשופרות כדי לצאת מכל הספיקות של תרועה אלא לפי שאין מטריחין על הציבור^{יב} אין נוהגין לתקוע אלא תשר"ת למלכות וכן לזכרונות וכן לשופרות^{יג} שהרי בדרך זו הוא עושה כל הספיקות של תרועה ואין כאן חשש אלא (שמא התרועה אינה אלא שברים לבד ותרועה^{יד} לבד ונמצא) שמא הוא מפסיק בין תרועה לפשוטה שלפניה או שלאחריה ואין אנו חוששין לזה^{טו} כיון שכבר יצאנו ידי חובה מן התורה בתקיעות מיושב^{טז} שבתקיעות ההם יצאנו מכל הספיקות^{יז} כמו שנתבאר בסי' תקי"ח^{יח}:

ד ויש נוהגין^{יט} לתקוע למלכות תשר"ת פעם אחת ולזכרונות תש"ת ולשופרות תר"ת לפי שמן התורה בין שברים בין תרועה שלנו הכל נקרא תרועה ואיך שיעשה אדם בין שברים לבד בין תרועה שלנו לבד הוא יוצא ידי חובתו ובדורות הראשונים היו מקצת מקומות נוהגין לעשות שברים ומקצת נוהגין לעשות תרועה שלנו ואלו ואלו יוצאין ידי חובתן מן התורה אלא לפי שהיה הדבר נראה כמחלוקת בעיני ההמון לכן ראו חכמים לתקן שיהיו כל ישראל עושין מעשה אחד ולא יראה ביניהם דבר שנראה כמחלוקת בעיני ההמון התקינו לתקוע תשר"ת ג' פעמים תש"ת ג' פעמים ותר"ת ג' פעמים כדי לצאת מספיקות ההמון מחמת חלוקת מנהגים^כ לפיכך לא הטריחו על הציבור לתקוע כדרך הזה גם בתקיעות מעומד^{כא} אלא מראין בתקיעות מעומד שכל ספיקות התרועה הן נקראים תרועה ואדם יוצא בהם ידי חובתו ולכך תוקעין פעם אחת תשר"ת פעם אחת

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

תש"ת פעם אחת תר"ת כדי להראות שכל אחד ואחד מסדרים הללו הן נכונים וכשרים ^{כב}:

ה יש נוהגין ^{כג} לתקוע ג' פעמים תשר"ת למלכיות ג' פעמים תש"ת לזכרונות וג' פעמים תר"ת לשופרות ויש נוהגין ^{כד} לתקוע תשר"ת תש"ת תר"ת למלכיות וכן לזכרונות וכן לשופרות ומנהג זה הוא המובחר שבמנהגים ^{כה}:

ו ונוהגים לומר בכל פעם שתוקעין היום הרת עולם וכו' ^{כו} ארשת שפתינו וכו' ואפילו כשחל בשבת שאין תוקעין אומרים היום הרת וכו' ^{כז} אבל אין אומרים ארשת וכו' ^{כח}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 11

ז המתפלל מוסף ביחיד אין מפסיק כדי לתקוע סדר הברכות^{כט} ואפילו יש לו מי שתוקע לו^ל אין מפסיק^{לא} לשומעם שלא תקנו אלא בציבור ומכל מקום התקיעות שחייב לשמוע מן התורה דהיינו תשר"ת ג' פעמים תש"ת ג' פעמים תר"ת ג' פעמים^{לב} טוב שישמע אותן קודם תפלת מוסף^{לג}.

אע"פ שתקיעות מעומד הן מצוה מדברי סופרים^{לד} אעפ"כ אין מברכין עליהן^{לה} כמו שמברכין על כל מצוה מדברי סופרים^{לו} לפי שנפטרינן בברכה שבירכו על תקיעות מיושב.

וכיון שהן נפטרינן בברכה אחת לכן יש לזוהר שלא להפסיק ביניהם בשיחה^{לו} ולא התוקע בלבד שבירך על השופר אלא אפילו הציבור שלא בירכו לעצמן אלא שמעו ברכת השופר מהתוקע אף הן לא ישיחול^{לח} מתחילת תקיעות מיושב עד אחר תקיעות מעומד^{לט}.

ואם עבר ושח בין התוקע בין השומעין אין צריך לברך על תקיעות מעומד^מ ואף שהפוסט שתי מצות בברכה אחת ושח ביניהם צריך לחזור ולברך על מצוה השנית כמ"ש בסי' ח"מ^א ובסי' כ"ה^ב מכל מקום כיון שאלו התקיעות מעומד ומיושב הן כעין מצוה אחת^{מג} שהתורה חייבה אותנו לשמוע תשע תקיעות בראש השנה^{מד} ותקנו חכמים לשמוע אותן על סדר ברכות מלכיות זכרונות ושופרות^{מה} אלא כדי לערבב את השטן^{מו} (פירוש כדי שיתערבב מיד בתקיעות שלפני התפלה ולא יקטרג בתפלה^{מז}) על כן נהגו כל ישראל לחלק את התקיעות של תורה ושל דברי סופרים לשתי פעמים ותוקעין מיושב כדי לקיים מצוה מן התורה ומברכין עליהן וגומרינן את המצוה של דברי סופרים בתקיעות מעומד שעל סדר הברכות כמו שתקנו חכמים.

וכיון שהן מצוה אחת ונראין כשתי מצות^{מח} לפיכך אין להשיח ביניהם דברים בטלים אבל מותר להשיח ביניהם מעניני התפלה^{מט} והתקיעות^נ כיון שהן באמת מצוה אחת וכן אם עבר ושח אפילו דברים בטלים אין צריך לחזור ולברך דאין שייך הפסק באמצע מצוה אחת^{נא} כמו שהיושב בסוכה^{נב} והלבוש תפילין מותר לשוח אע"פ שכל רגע ורגע שהוא יושב בסוכה^{נג} ולבוש בתפילין^{נד} הוא מקיים מצות הקב"ה.

אבל אם שח בין ברכה לתקיעות מיושב אפילו שח מעניני התפלות צריך לחזור ולברך כיון שהפסיק בין הברכה להדבר שמברך עליו אבל אם שח מעניני התקיעות אינו צריך לחזור ולברך^{נה} אבל לכתחלה אסור לשוח בין הברכה לתקיעה אפילו מעניני התקיעות אלא אם כן אי אפשר לו לקיים המצוה אם לא ישיח כגון שאומר תנו לי השופר וכיוצא בזה^{נו} :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ח ובשעת התקיעות עצמן בין תקיעות מיושב בין תקיעות מעומד אסור לרוקן^ז לפי שצריך לשמוע כל התקיעה מראשה עד סופה^ח אפילו היא ארוכה הרבה כמ"ש בסיי תקי"צ^ט ולפיכך אין להביא קטנים שלא הגיעו לחינוך לבית הכנסת בעת התקיעות שלא יבלבלו דעת השומעים אך הנשים יקחו אותן אצלן שהן פטורין^ס כמו שנתבאר בסימן תקפ"ט^א :

ט נוהגין שבתקיעות מיושב עולה התוקע על הבימה^ב ותוקע שם מפני כבוד הציבור אבל בתקיעות מעומד כיון שהן בתוך התפלה אין מטריחין אותן לעלות אלא עומד [במקומן^ג] ותוקע^ד :

י התקיעות שעל סדר הברכות לא יתקע אותן הש"ץ המתפלל מוסף שמא יתבלבל ולא יוכל לחזור לתפלתו בלא טירוף דעת^ה אבל אם הוא מובטח בעצמו שחוזר לתפלתו בלא טירוף דעת^ו או שמתפלל מתוך הסידור שבודאי הוא מובטח^ז יוכל לתקוע אף אם יש אדם אחר שיודע לתקוע כמותו^ח לפי שהתקיעה אינה הפסק כלל בתפלה^ט כיון שצריך לתקוע על סדר הברכות א"כ הוא צורך התפלה^י.

ולכן התוקע תקיעות מיושב ראוי שיתקע ג"כ תקיעות מעומד^א שהמתחיל במצוה אומרים לו גמור^ב אלא אם כן שהוא ש"ץ המתפלל מוסף ואינו מובטח שחוזר לתפלתו בלא טירוף דעת^ג :

יא במה דברים אמורים בדורות הראשונים שהיו נוהגים לתקוע בסתם וא"כ זכה מיד בכל התקיעות אפילו של סדר הברכות מטעם שנתבאר^ד ואין להעביר המצוה ממנו^ה אבל עכשיו שנוהגין בקצת מקומות ליתן התקיעות שמעומד לאחר א"כ מעולם לא זכה הראשון בתקיעות מעומד ומותר ליתן אותן לאדם אחר בכל מקום^ו :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 12

תר ביצה שנולדה בראש השנה וסדר הקידוש ובו ז' סעיפים:

א אף בני ארץ ישראל עושין שני ימים ראש השנה^א לפי^ב שמה שהן אין עושין שאר מועדות אלא יום אחד הטעם משום שאנו בקיאים בחשבון קביעות החדשים ואנו יודעים יום שראוי לקבוע החודש ולמנות ממנו המועדות ואף בני גולה אין עושין שני ימים אלא משום שהם צריכין לקיים מנהג אבותיהם^ג שהיו עושים שני ימים בזמן שהיו מקדשין על פי הראיה שאין הדבר תלוי בחשבון כלל אלא בראיית הלבנה ולא היו בני גולה יודעין יום שהוקבע בו החודש בירושלים והיו עושין שני ימים מספק אבל בני ארץ ישראל הקרובים לירושלים לא היו עושין המועדות אלא יום אחד^ד לפי שהבית דין שבירושלים היו שולחים שלוחים להודיע להם יום שנקבע בו החודש^ה בניסן (ובסיון) ובתשרי^ו ובכל המקומות הקרובים שהיו השלוחין מגיעין אליהם קודם יו"ט לא היו עושין אלא יום אחד ולפיכך אף בניהם אחריהם עכשו אינן צריכין לעשות שני ימים^ז כיון שאנו בקיאים בחשבון ויודעים יום שראוי לקבוע בו החודש ולמנות ממנו החודש^ט.

וזה הטעם לא שייך אלא בשאר מועדות חוץ מראש השנה אבל בראש השנה אף בני ארץ ישראל צריכים לקיים מנהג אבותיהם שהיו עושין שני ימים בזמן שהיו מקדשין על פי הראיה^י שלא היה הדבר תלוי בידיעת החשבון אלא בקביעות הבית דין שבירושלים על פי ראיית (העדים את) הלבנה ואף על פי שהבית דין היו משלחין שלוחים להודיע לכל מכל מקום בראש השנה שהוא יו"ט אין השלוחים יכולים לצאת^{יא} חוץ לתחום^{יב}:

ב ואף בגולה ראש השנה הוא חלוק משאר מועדות ששאר מועדות אף אבותיהם לא היו עושין שני ימים אלא מחמת הספק שלא היו יודעים יום שהוקבע בו החודש בארץ ישראל^{יג} וביצה שנולדה ביום ראשון מותרת ביום שני^{יד} שאם היום קודש למחר הוא חולט^{טו} ואין בו איסור מוקצה ונולד^{טז} ואם למחר קדש היום חול וכבר הוכנה הביצה מערב יו"ט ולפיכך אף בניהם אחריהם היודעים בקביעות החודש ויודעים שיום ראשון הוא עיקר יו"ט ויום שני הוא ג"כ יו"ט מדברי סופרים^{יז} אעפ"כ אין דין ביצה זו כדין ביצה שנולדה בשני ימים טובים הסמוכים זה לזה כגון שבת ויו"ט שאם נולדה בזה אסורה בזה כמ"ש בסי' תקי"ג^{יח} דכיון שהן אין עושין שני ימים אלא מחמת מנהג אבותיהם אין צריך להחמיר יותר מאבותיהם^{יט} שהיה מותר להם מטעם שנתבאר:

ג אבל בשני ימים טובים של ראש השנה אינו כן אלא הן נחשבים כיום אחד ארוך^כ וקדושה אחת הן^{כא} אף לבני ארץ ישראל וביצה שנולדה

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

בראשון^{כב} או דבר שנתלש מן המחובר בראשון או דבר שניצד בראשון^{כג} כשם שאסור בו ביום משום מוקצה ונולד כד אסור ביום שני שהם כיום אחד ארוך חוץ מלענין מת ביום שני כמ"ש בסי' תקכ"ו^{כד} :

ד ולמה הן נחשבין כיום אחד והרי אנו בקיאין בקביעות החודש ואנו יודעין שראשון עיקר משום דאף הבית דין עצמן שהיו מקדשין על פי הראייה היו עושין לפעמים שני ימים^{כה} כיצד בראשונה^{כו} כשהגיע יום ל' באלול^{כז} היו כל ישראל והבית דין נוהגין איסור מלאכה וקדושת היום מבערב דשמא יבואו עדים למחר ויאמרו שראו הלבנה בלילה זו ויהיה היום ראש חודש תשרי והוא ראש השנה ונמצא שהלילה הוא יו"ט וביום היו הבית דין יושבין ומצפים לביאת עדים רואי הלבנה אולי יבואו וכל שעה שיבואו ביום עד שתחשך היו מקדשין את החודש אותו היום^{כח} והיה ראש השנה בו ביום ומאותו יום והלאה מונין ליום הכיפורים ולסוכות והיו תמיד רגילין לבוא קודם זמן מנחה^{כט} דהיינו זמן הקרבת תמיד של בין הערבים פעם אחת נשתהו העדים מלבוא עד אחר המנחה והקריבו התמיד ונתקלקלו הלויים בשיר^ל ואמרו שיר של חול^{לא} שהיו סבורים שלא יבואו העדים עוד היום וכשבאו נמצא היום למפרע קודש^{לב} ומאותו היום והלאה התקינו חכמים שלא יהיו הבית דין מקבלין את העדים אלא עד המנחה^{לג} וכשיבואו לאחר המנחה יהיה אותו היום מן חודש העבר למנות אותו יום ל' של אלול ולמנות ליום הכיפורים ולסוכות מיום המחרת^{לד} שיש כח ביד בית דין לעשות דבר זה^{לה} שנאמר^{לו} אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם אתם כתיב בלא וא"ו^{לז} אתם אפילו מזידין^{לח}.

ומכל מקום אע"פ שאין מונין למועדות מיום זה וכחול הוא חשוב ויו"ט יהיה למחר^{לט} אעפ"כ לא היו מזלזלים בו והיו גומרים אותו באיסורו בקדושת יו"ט עד הלילה מדברי סופרים^מ כיון שמן הדין היה הוא ראוי להיות יו"ט מן התורה אלא שניתן רשות לבית דין לדחות^{מא} ולמחר עושין יו"ט וראש השנה של תורה^{מב} ואלו שני הימים הן קדושה אחת וכיום אחד ארוך ושניהם נקראים יום טוב של ראש השנה יום ראשון מדברי סופרים ויום שני מדברי תורה^{מג}.

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 13

והמקומות שהן חוץ לתחום של ירושלים^{מד} היו צריכין לעשות שני ימים ראש השנה בכל שנה ושנה דשמא יבואו עדים אחר המנחה ונמצא ששני הימים הן קודש^{מה} וכיום אחד הן חשובים שהרי קדושה אחת עליהם דהיינו קדושת ראש השנה ואחר יו"ט כשהיו השלוחין יוצאין והיו מודיעים לכל בני ארץ ישראל יום שהוקבע בו החודש והיו הכל מונין ממנו ליום הכיפורים ולסוכות.

וכך היה הדבר נוהג תמיד עד שבטלו סנהדרין ובטל קידוש החודש על פי הראיה והתחילו לקבוע החדשים על פי החשבון ולפיכך הכל מונין מיום ראשון של ראש השנה ליום הכיפורים ולסוכות לפי שעל פי החשבון אלול לעולם חסר^{מו} ואעפ"כ צריכין הן לקיים מנהג אבותיהם^{מז} שהיו בזמן קידוש החודש על פי הראיה והיו עושין שני ימים טובים של ראש השנה אף בארץ ישראל והיו עושין אותו כיום אחד ארוך וקדושה אחת עליהן וביצה שנולדה בזה אסורה בזה מטעם שנתבאר שמא באו עדים אחר המנחה^{מח} לפיכך אף שאין טעם זה שייך לזמן שקובעין חדשים על פי החשבון ולעולם יום ראשון הוא עיקר והוא יו"ט של תורה^{מט} מכל מקום אין לזלזל ביום שני ולהקל בו מה שלא היו מקילין בו אבותינו^י:

ה אף על פי שבכל יום טוב שני של גליות אומרים זמן בקידוש^{נא} כיון שעושין אותו מחמת הספק שהיה לאבותינו (בזמן שהיו מקדשין על פי הראיה) שמא היום קודש ואתמול חול אם כן לא נפטר בזמן של אתמול^{נב} אבל בליל שני של ראש השנה יש אומרים^{נג} שאין אומרים זמן כיון ששני הימים הן קדושה אחת וכיום אחד הן חשובין אי"כ נפטר בזמן של אתמול שהוא תחילת קדושת היום ולמה יחזור לומר זמן באמצע וכן ביום שני על השופר אין לומר זמן שכבר נפטר בזמן שאמר אתמול על השופר^{נד}.

אבל יש אומרים^{נה} שצריך לומר זמן בין בקידוש ליל שני בין על השופר משום שמה שהן נחשבין כיום אחד ארוך אינו אלא מחמת מנהג אבותינו שהיו בזמן קידוש החודש על פי הראיה והיו חוששין שמא באו עדים אחר המנחה ונמצא ששני הימים הן יו"ט אחד וקדושה אחת עליהם וכיון שאבותינו היו מברכין זמן ביום שני אף שהיו עושין אותן קדושה אחת וכיום אחד שהרי אם באו עדים אחר המנחה עיקר היו"ט של תורה הוא למחר ויום ראשון אינו אלא מדברי סופרים וכחול הוא חשוב לגבי יום שני שבו הוקבע החודש^{נו} לפיכך גם לנו יש לברך זמן בליל שני (אף בארץ ישראל) כמו שמברכין בכל יו"ט שני של גליות כדי שלא לשנות ממנהג אבותינו:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ו והלכה כסברא האחרונה^נ מכל מקום לכתחלה טוב שיוציא אדם את עצמו מידי ספק ברכה^{נח} וילבוש מלבוש חדש^{נט} בענין שצריך לברך עליו שהחיינו בשעת הלבישה^ס כמי"ש בסי' רכ"ג^{סא} או יקח פרי חדש ויניחנו לפניו בעת הקידוש^{סב} ויברך שהחיינו ויהא דעתו גם על המלבוש או על הפרי^{סג} ואם יש לו תירוש חדש לא יקדש עליו כדי לברך עליו שהחיינו דמצוה מן המובחר לקדש על יין ישן כמי"ש בסי' רע"ב^{סד} אלא יקדש על הישן ויניח התירוש לפניו^{סה} וכשיגיע לשהחיינו יקח הכוס של תירוש בידו^{סו} או יתן עיניו בו^{סז} ויברך שהחיינו וישתה הכוס של יין ישן^{סח}.

ואם אין לו בגד חדש ופרי חדש עם כל זה יברך שהחיינו^{סט} שהעיקר כסברא האחרונה :

ז וכן בתקיעת שופר של יום שני לכתחלה ילבש התוקע בגד חדש^ע ויהיה עליו בשעת ברכת שהחיינו (ומנהג ספרד שלא לברך שהחיינו^{עא}).

ואם חל יום ראשון בשבת שלא תקעו בשופר^{עב} אינו צריך ללבוש בגד חדש בשעת תקיעות יום שני כיון שלא בירך עדיין שהחיינו על השופר :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 14

תרוז סדר ערב יום כיפור ובו ז' סעיפים:

א ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש וגוי"א וכי בתשעה מתענין והלא אין מתענין אלא בעשירי"ב שנאמר"ג בעשור לחודש תענו את נפשותיכם ונאמר"ד מערב עד ערב וגוי' אלא ענין הכתוב"ה הכינו עצמיכם בתשיעי לעינוי העשירי"ו שתאכלו ותשתו בתשיעי כדי שתוכלו להתענות בעשירי"ז והוא מאהבת הקב"ה לישראל שלא ציום להתענות אלא יום אחד בשנה ולטובתם לכפר עוונותיהם וציום שיאכלו וישתו תחלה שלא יזיק להם העינוי"ח.

ומה שהוציא הכתוב את האכילה בלשון עינוי"ט ולא אמר בפירוש שיאכלו וישתו בתשיעי"י לומר לך שהאוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו היה מתענה בו"י"א מחמת מצות הקב"ה שצוה להתענות בו"י"ב שאין שכר האוכל ושותה מחמת מצות הקב"ה דומה לשכר המתענה מחמת מצות הקב"ה אבל זה שאוכל ושותה בתשיעי שכרו הרבה מאוד כאלו היה מתענה"ג (בתשיעי ובעשירי) מחמת מצות הקב"ה שצוה להתענות (בשניהם) י"ד.

דכיון שיום הכיפורים בעצמו אי אפשר לכבדו במאכל ובמשתה כדרך שמכבדין שאר יו"ט צריך לכבדו ביום שלפניו"טו.

לפיכך אסור להתענות בו"ט"ז אפילו תענית חלום"י"א אע"פ שמותר להתענות תענית חלום אפילו בשבת ויו"ט"י"ח מכל מקום בערב יום הכיפורים שהאכילה נחשבת כעינוי כמו שנתבאר אין להתענות בו"ט"י אלא יאכל וישתה ויחשב לו כאלו התענה על חלומו"כ.

ומכל מקום מי שירצה להתענות על חלומו עד סעודה המפסקת אין למחות בידו"כ"א לפי שערב יום הכיפורים אינו דומה לשבת שנאמר בו"כ"ב וקראת לשבת עונג ולפיכך אסור להתענות בו אפילו שעה אחת לשם תענית אם אינו תענית חלום כמ"ש בסי' רפ"ח"כ"ג אבל בערב יום הכיפורים שלא נאמר בו עונג אלא שמצוה לאכול בו ואם אכל פעם אחת ביום יצא ידי חובתו"כ"ד:

ב ואם עבר וטעה והתענה כל היום צריך להתענות"כ"ה אחר יום הכיפורים"כ"ו תענית אי' לכפר על מה שהתענה בערב יום הכיפורים אבל אם לא התענה אלא עד סעודה המפסקת אינו צריך להתענות אחר יום הכיפורים"כ"ז:

ג אם נדר להתענות בו עיין בסי' תק"ע"כ"ח:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ד אע"פ שמן הדין ערב יום הכיפורים מותר בהספד שאינו יו"ט כלל ואין בו מעלה אלא שמצוה לאכול ברכ"ט מכל מקום נוהגין לעשותו יו"ט ואין מספידין בו אלא על חכם בפניו^ל או ביום שבאה שמועתו שמת שהוא כמו בפניו^{לא} כמ"ש בסי' תקמ"ז^{לב} ע"ש וכן אין אומרים צידוק הדין^{לג} אלא על חכם בפניו^{לד}.

וכן אין אומרים בו תחנון^{לה} וגם אין אומרים קודם עלות השחר הרבה סליחות כבשאר ימים ויש מקומות נוהגין להרבות בסליחות^{לו} לפי שאין חושבין אותו יו"ט אלא מעלות השחר ואילך אבל לא בלילה^{לז} והכל לפי המנהג^{לח}:

ה מי שנוהג שלא לאכול בשר בכל ימות החול כי אם ביום שאין אומרים בו תחנון מותר לאכול בשר אפילו בליל ערב יום הכיפורים וכל שכן ביום במה דברים אמורים במקומות שאין אומרים הרבה סליחות בלילה שהן חושבין ליו"ט גם את הלילה אבל במקומות שמרבים בסליחות שאין חושבין את הלילה ליו"ט אין לאכול בשר בלילה^{לט}.

ואפילו במקומות שאין מרבים בו בסליחות לא יאכל בשר קודם צאת הכוכבים של ליל ערב יום כיפור אע"פ שהתפלל ערבית מבעוד יום לפי שאין חושבין ליו"ט אלא לילה ממש^מ שהרי אומרים תחנון אחר תפלת המנחה של ח' תשרי^{מא} ובשאר ימים שאין אומרים בהם תחנון אין אומרים תחנון אפילו במנחה שלפניהם מכלל שערב יום כיפור אין מחזיקין ליו"ט אלא מצאת הכוכבים ואילך^{מב}:

ו אין אומרים למנצח יענד וגו'^{מג} שאינו יום צרה^{מד} ואין אומרים בו מזמור לתודה^{מה} מטעם שנתבאר בסימן נ"א^{מו} ע"ש:

ז אין אומרים בו אבינו מלכנו לא בתפלת שחרית^{מו} ולא במנחה^{מח} ויש מקומות נוהגין כשחל יום הכיפורים בשבת שאין אומרים בו אבינו מלכנו כמו שיתבאר בסי' תרי"ט^{מט} אז אומרים אותו בערב יום הכיפורים שחרית^{ני}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 15

תרה מנהג כפרות בערב יום כיפור ובו ו' סעיפים:

א נוהגין באלו הארצות ליקח בערב יום הכיפורים תרנגול כפרה^א לזכר ותרנגולת לנקבה^ב ואומרים עליו זה חליפתי זה תמורתני זה כפרתי^ג וכו' (ראשי תיבות חת"ד) זה השם החותך חיים לכל חי^ד ומחזירו סביב ראשו^ה ויאמר בני אדם^ו כו' ועושין כן ג' פעמים^ז.

וסומכין עליו ידיהם דוגמת סמיכה בקרבן ושוחטין אותו מיד דתיכף לסמיכה שחיטה^ח ויש נמנעין מלסמוך עליו ידיהם כדי שלא יהא נראה כמקדיש קדשים ושוחטין בחוץ^ט ואין לחוש לזה כיון שהתרנגול הוא דבר שאינו ראוי למזבח^י אבל אם אין לו תרנגולים ולוקח שאר בעלי חיים לכפרה לא יקח תורים ובני יונה שהם ראויים למזבח ואם יסמוך ידיו עליהם יהא נראה כמקדיש קדשים ושוחטין בחוץ^{יא}:

ב ובחרין בתרנגולים לבנים^{יב} על דרך שנאמר^{יג} אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו במה דברים אמורים כשהלבנים מזומנים לפניו אז יבחר בהם מבאחרים אבל אם אינם מזומנים לפניו לא יחזר אחריהם בדוקא משום שזהו כעין דרכי האמורי^{יד} שדרכם לחזר אחר תרנגולים לבנים להקריבן לעבודה זרה^{טו} וכתב^{טז} ובחקותיהם לא תלכו:

ג יש נוהגין לפטור כמה זכרים בתרנגול אחד וכמה נקבות בתרנגולת אחת^{יז} לפיכך אין לוקחין למעוברת אלא תרנגול אחד ותרנגולת אחת^{יח} דאם העובר זכר הרי יש כאן תרנגול אחד ואם העובר נקבה די לה ולאמה בתרנגולת אחת^{יט} ויש נוהגין^כ ליקח כפרה לכל אחד ואחד בפני עצמו לפיכך לוקחין למעוברת ג' שתי נקבות וזכר אחד:

ד ונוהגין ליתן הכפרות לעניים^{כא} ויותר טוב לפדות הכפרה בממון ולחלק הממון לעניים כדי שלא יתביישו העניים במה שנותנים להם התרנגולים שלקחו לכפרה^{כב}:

ה ויש מקומות שנהגו לילך על הקברות^{כג} להרבות שם בצדקה ומנהג יפה הוא^{כד} והצדקה שנותנים שם הוא פדיון הכפרות^{כה} ולכך ראוי לתת כפי ערך הכפרות שיש לו בביתו^{כו} ולא יאמר שום תחינה רק מה שמיוסד מקדמונים שהרי אין אומרים תחנון ביום זה^{כז}:

ו וזורקין הבני מעיים^{כח} והכבד והכליות^{כט} של הכפרות על הגגות או בחצר מקום שהעופות יכולים לקחת משם לפי שראוי לרחם על הבריות ביום זה כדי שירחמו עלינו מן השמים^ל:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

תרו שיפייס אדם את חבירו בערב יום כיפור ובו י"ד סעיפים:

א עבירה שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו^א שנאמר^ב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' גוי כלומר חטאתיכם שהם לפני ה' לבד יום הכיפורים מכפר אבל מה שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו^ג לפיכך יתן כל אדם אל לבו בערב יום הכיפורים לפייס לכל מי שפשע כנגדו^ד ואפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לילך ולפייסו ולבקש ממנו שימחול לו^ה ובשעת בקשת מחילה צריך לפרט החטא שחטא לחבירו^ו ואם חבירו מתבייש בזה לא יפרט החטא^ז:

ב ואם אינו מתפייס בפעם ראשון יחזור וילך לפייסו פעם שנית^ח במין ריצוי אחר^ט ואם לא נתפייס יחזור וילך פעם שלישית לפייסו במין ריצוי אחר ובכל פעם שהולך לפייסו אפילו בפעם הראשון יקח עמו שלשה אנשים ויפייסנו בפניהם^י ואם לא נתפייס בפעם השלישית שוב אין זקוק לו^{יא} ומכל מקום צריך להודיע לרבים דהיינו עשרה אנשים שהוא הלך לפייסו ולא רצה להתפייס^{יב} כדי שלא יחשדוהו הבריות שלא רצה להכניע את עצמו לפני חבירו לבקש ממנו מחילה^{יג}:

Proudly supported by

KOSHER KINGDOM
FOOD MARKET
GROCERIES • HEALTH FOODS • WINES

482B GLENHUNTLY RD ELSTERNWICK 3185 **03 95236019**

